

láthatad némi bizonyosságát annak, hogy az a kicsi ösvény, amit nyitottunk, – mert talán csak ennyit jelentett az úttörés, – jó irányba vezetett, nem kellett szégyenkezni miatta, nem kellett arra gondolni, hogy kárba veszett fáradság, hiábavaló vesződés volt az egész. Az irodalom modernsége, korszerűsége nagy ügy, s talán csak vékony szálon volt függvénye ennek a mi közös vállalkozásunknak. De amivel e kevésért is meg kellett küzdenünk, amiben változtatnunk kellett – nemcsak rajtunk kívül, de önmagunkban is – az nem volt kevés. Akik ezután jönnek, talán már el sem tudják képzelni, nem a külső, hanem a belső nehézségeket, s ha elképzeli, nem tudnak segítséget találni rájuk. Pedig ez akkor úgy volt, s ami veleje a dolgoznak, továbbra is úgy marad: a mindennapos küzdelem azért, hogy az új társadalom egyetlen vonása se deformálódjék, az se, amely az irodalmat kívülről élteti, az se, amely belső tartalmaiban hat. S ügy mindenekelőtt továbbra is az emberség tana, a humanizmus, amiről gyakran írtál, nem elvont, idejét múlt, hatástalan formában, hanem úgy, ahogyan Te hitted: olyan áramlás irányába hatva, haladva, amelynek célja az új társadalom és az emberiség új, emberibb arculata. Meglátad, hogy az áramlás iránya egy lehet és egy e nagy folyam felsőbb és alsóbb szakaszain. Csak az állóvizet, a limányos szakaszokat kerülded, s ettől óvtál.*

Szili József

Intézeti hírek

(1978. január 1 – december 31.)

Intézetünk munkatársainak előadásai külföldön

A mannheimi nemzetközi Voltaire–Rousseau kongresszuson 1978 májusában *Ferenzi László* előadást tartott „Candide est-il un roman allemand?” címmel.

*

A Nemzetközi XVIII. század-kutató Társaság (Société Internationale d'Étude du XVIIIe Siècle) ugyancsak Mannheimben, a Voltaire–Rousseau kongresszus után tartotta meg végrehajtó bizottsági ülését. Az ülésen *Bene Ede* számolt be a magyarországi XVIII. század kutatásokról, valamint a mátrafüredi Felvilágosodás Kollokviumok munkálatairól.

*

Hankiss Elemér „Semantic Oscillation: a Universal of Artistic Expression” címmel előadást tartott a michigani egyetemen rendezett nemzetközi művészet-szemotikai konferencián (1978. május 2–12.).

*

A párizsi Magyar Műhely folyóirat és irodalmi munkaközösség 1978 júniusában a magyar emigráns irodalom értékproblémáiról rendezett konferenciát, melynek munkájában *Béldai Miklós* és *Pomogáts Béla* vett részt.

*

A Brüsszeli Egyetem 1978 júniusi nemzetközi Voltaire–Rousseau tudományos ülésszakán *Bene Ede* tartott előadást „Le cardinal de Herzan, dernier Protector Germaniae et les Pays–Bas autrichiens” címmel.

*

A Vitkovics Mihály születésének 200. évfordulója alkalmából Újvidéken rendezett tudományos ülésszakon, melynek témája az irodalmi két-nyelvűség volt, *Sziklay László* és *Vujicsics D. Sztoján* tartott előadást (1978. július 6.).

*

A F.I.L.L.M. (Modern Nyelvek és Irodalmak Nemzetközi Szövetsége) Aix-en-Provence-ban rendezett kongresszusán *Szabolcsi Miklós* előadást tartott „Groupe, école, courant” címmel. A nagy nemzetközi társaság végrehajtó bizottságának ülésén *Szabolcsi Miklóst* alelnökévé választotta. (1978 augusztus.).

*

A Német Proletár-Forradalmi Írók Szövetsége megalakulásának 50. évfordulója alkalmából rendezett ülésszakon *Illés László* előadást tartott „A proletárirók harkovi konferenciájától a szovjet írók első kongresszusáig” címmel. (Berlin, 1978. szeptember 26–30.)

*

*Elhangzott Diószegi András búcsúztatásán 1979. május 7-én.

A zágrábi szeptemberi Nemzetközi Szlavisztikai Kongresszuson *Sziklay László*, „*Ady et nos voisins*” címmel tartott előadást, a kongresszuson részt vettek még *Bojtár Endre* és *Vujicsics D. Sztóján*.

*

Sziklay László részt vett és előadást tartott az 1978 október elején rendezett brnói Hungarisztikai Szimpóziumon. Előadásának címe: „Összehasonlító szempontok a csehszlovák és magyar filológiában”.

*

Fenyő István a varsói egyetem magyar irodalmi tanszéke meghívására 1978 októberében előadást tartott „A lengyel–magyar irodalmi és kulturális kapcsolatok a reformkorban” címmel.

*

Az 1978 októberében a wolfenbütteli Herzog August–Bibliothekben rendezett nemzetközi szimpóziumon „*Ungarische Predigtliteratur im 18. Jahrhundert*” címmel *Tarnai Andor* tartott előadást. A barokk prédikációs irodalommal foglalkozó szimpóziumot *Werner Welzig* bécsi professzor szervezte.

*

Bodnár György a Magyar Írók Szövetsége kiületésében 1978 októberében Ghanában járt és három előadást tartott. Az elsőt az accrai egyete-

men „*Historical Present of Hungarian Literature*”, a másodikat a Cape Coast-i egyetemen „*National Literature and World Literature*”, a harmadikat a kumas-i egyetemen „*An introduction to contemporary Hungarian literature*” címmel.

*

Az újvidéki magyar–jugoszláv irodalomtudományi szimpóziumon, melynek témája „Műelemzések a magyar szürrealista irodalom köréből” volt, intézetünk munkatársai a következő előadásokkal szerepeltek: *Béldi Miklós*: „Kassák szürrealista versei”; *Kenyeres Zoltán*: „Szürrealizmus Weöres Sándor költészetében”; *Pomogáts Béla*: „Déry Tibor: Ébredjétek fel!” és *Szabolcsi Miklós*: „Komor András egy novellája.”

*

A Szerb Tudományos és Művészeti Akadémián Karazidz Vuk és a reformkori magyar irodalomról tartott konzultációt *Fenyő István* 1978 novemberében.

*

Bene Ede 1978 decemberében a Párizsi Magyar Intézetben „*Architecture baroque dans la Hongrie des Lumières*,” a Panthéon–Sorbonne egyetemen pedig „*Joséphisme et jansénisme*” címmel tartott előadást.

Külföldi tudósok előadásai Intézetünkben

Ho Ton Trinh, a vietnami Irodalomtudományi Intézet igazgatóhelyettese 1978. június 14-én előadást tartott Intézetünkben „*État actuel des études littéraires au Viet-Nam*” címmel. *Ho Ton Trinh* ez alkalommal több megbeszélést folytatott Intézetünk vezetőivel és munkatársaival.

*

Riccardo Scriverano, a római egyetem irodalomtörténetész professzora 1978 szeptemberében Intézetünk meghívására egy hetet Magyarországon töltött. Szeptember 27-én előadást tartott „*Le componenti retoriche all'origine del manierismo italiano*” címmel.

*

Laurent Versini professzor, a nancy-i egyetem bölcsészeti karának volt dékánja, 1978. október 18-án „*Réflexions sur les méthodes actuellement pratiquées en France dans le domaine de la critique littéraire appliquée au XVIIIe siècle*” címmel tartott előadást Intézetünkben.

*

A mátrafüredi IV. Nemzetközi Felvilágosodás Kollokvium alkalmával az MTA és Intézetünk vendégeként több külföldi irodalomtörténetész tartózkodott Magyarországon és tartott előadást, nevezetesen *Jacques Chouillet*, a Paris–Sorbonne elnöke, *Paul Cornea* (Bukarest), *Alexandru Dușu* (Bukarest), *Martin Fontius* (Berlin), *Robert Shackleton* (Oxford) és *Laurent Versini* (Nancy).

1978 október végén a Magyar Tudományos Akadémia mátrafüredi házában került sor a IV. Nemzetközi Felvilágosodás Kollokvium megrendezésére. A több tudományszakot felölelő tudományos tanácskozáson mintegy 30 neves külföldi tudós vett részt Európa nyolc országából. A kollokvium első napján rendezték meg a magyarországi Voltaire–Rousseau ülésszakot is, melyen intézetünkben *Bró Ferenc*, *Ferenczi László* és *Hopp Lajos* tartott francia nyelven előadást. Az ülésszak után került sor *Robert Shackleton* oxfordi professzornak, a nemzetközi társaság elnökének, azóta Akadémiánk tiszteleti tagjának elnöksége alatt a „Société Hongroise d'Étude du XVIIIe siècle” ülésére, melyen *Bene Ede* számolt be a jubileumi év nemzetközi Voltaire–Rousseau kongresszusairól és egyéb eseményeiről. Az ülésszak elnöke ezúttal is *Köpeczi Béla*, főtktára

Bene Ede, és tudományos titkára *Kovács Ilona* volt.

*

Intézetünk *Vitkovics Mihály* születésének 200. évfordulója alkalmából a szerb–magyar irodalmi kapcsolatokról rendezett tudományos tanácskozást 1978. december 7-én az MTA székháza képes termében. December 8-án a kétnyelvű magyar–szerb író szülővárosában, Egerben folytatták a tanácskozásokat. A kétnapos rendezvényen jugoszláviai és magyarországi tudósok tartottak előadást, Intézetünkben *Fenyő István*, *Sziklay László* és *Vujicsics D. Sztoján*. Az ülésszak Egerben az író szülőházának megkoszorúzásával ért véget. Az emlékülés alkalmából *Szabolcsi Miklós*, az MTA Nyelv- és Irodalomtudományi Osztályának elnöke fogadást adott. Az ülésszak főszervezője *Vujicsics D. Sztoján* volt.

Az Irodalomtudományi Intézet 1978-ban megjelent kiadványai

Littérature de la Renaissance à la lumière des recherches soviétiques et hongroises. Szerk.: *N. I. Balachov*, *T. Klaniczay*, *A. D. Mikhailov*. Bp. 1978. Akadémiai K. 486 l.

Zoványi Jenő: A magyarországi protestantizmus 1565-től 1600-ig. Bp. 1977. Akadémiai K. 461 l. (Humanizmus és reformáció 6.)

Botta István: Melius Péter ifjúsága. Bp. 1978. Akadémiai K. 218 l. (Humanizmus és reformáció 7.)

European Romanticism. Edited by *I. Sőtér* and *I. Neupokoyeva*. Bp. 1977. Akadémiai K. 540 l.

Tamás Attila: Weöres Sándor. Bp. 1978. Akadémiai K. 263 l. (Kortársaink)

Madách-tanulmányok. Szerk.: *Horváth Károly*. Bp. 1978. Akadémiai K. 305 l.